Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV — Reus, Diumenje 27 d' Agost de 1899 — Núm. 3.350

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerias d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No 's retornan los originals encara que no 's publiquin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . . Ptas. 1
n provincias trimestre. . . . . 3'50
Extranger y Ultramar 7
Anuncis, á preus convencionals.

Farmacia Serra

Oberta tota la nit

12 ANYS de continuadas curacions y d' una aceptació general, son las millors probas pera demostrar que 'l

XAROP SERRA

es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sía tota classe de...... **TOS**

La que paga més contribució de la provincia.

AGRICULTORS ALERTA

Visiteu lo magatzém de guanos de

A RIUDOMS

Massó y Ferrando

Guano classe superior.—Id. de peix.—Cascos d' arengada. Opera adops de las hortalissas.

Magatzém á Riudoms

y á Reus Vilá, núm. 3.

Gratitut

Ab motiu del novenari de la mort del nostre inolvidable amich y colaborador literari de Lo Somatent, D. Hortensi Güell, hem tingut ocasió de repetir personalment als inconsolables pares del malhaurat escriptor y artista reusench l' expressió sincera de la nostra condolencia. Com pot suposarse en aquella casa, centre fins fa poch de totas las dolsas afeccions inherents á la llar d' una familia tranquila y honrada, regna avuy lo desconort y la desolació propis dels grans dolors del ánima que no tenen remey en aquest mon.

Lo pare d' Hortensi, nostre respectable amich y compatrici senyor Güell y Mercader, en lloch de allunyarse de cuants objectes puguin contribuhir á mantindre viu lo recort del fill estimat, no s' aparta d' ells, y mullats ab las llágrimas dels seus ulls va recullint y classificant per guardarlos los trossos de tela que contenen *bocetos* al oli, plechs de paper ab dibuixos de tota mena, y moltas cuartillas escritas, las més d' ellas ab llapis, plenas d' apuntes é impresions que Hortensi continuament prenía del natural y que aprofitava per aquells trevalls al oli y al carbó y aquells ensaigs literaris en que tan en relleu se mostrava la seva ánima d' artista.

Impossible apareix avuy que en aquella llar desolada ni la resignació racional y cristiana als decrets de la Providencia divina, ni 'ls prechs dels amichs, ni l' acció del temps, que tot ho acaba, consegueixin alleugerar sisquera 'l pes aclaparador de tant gran desgracia. Viu será allí sempre 'l recort. La sombra aymada, no sols la reflector materialment pot dirse en las obras intelectuals del fill mort, sino que també en moltas del pare. En los vuit ó deu tomos que contenen recopilats los travalls polítichs y literaris publicats per lo senyor Güell y Mercader á América, lo nom de pila del seu fill apareix al final de cada capítol. Desde l' any 1876 en que nasqué l' amich que tant plorém, tots los escrits del senyor Güell, publicats à Mégich y á Venezuela, están firmats ab lo pseudonim de Hortensio, tribut d' amor pagat per un bon pare al fill idolatrat. Quan fa dos anys aquest derrer comensà á escriurer en los periódichs, pregá al autor dels seus dias que per evitar equivocacions, deixés de fer ús d' aquell *psedònim*, molt conegut y molt popular en la República de Venezuela.

Ab lo que ha publicat Hortensi Güell en los periódichs de Reus, Barcelona y en alguns de Madrid y ab lo que ha deixat inédit, part de lo qual publicará Lo Somatent, se pot formar un tomo de regulars dimensions. Hem vist la taula en que escrivía 'l jove Hortensi durant la temporada d' istiu que ab la seva familia permaneixía á Reus. Está encara com ell la deixá 'l dia nefoll en que s' ausentá de casa. Entre 'ls llibres, casi tots relatius al art modernista, n' hi ha un que mostra entre 'ls fulls la senyal que s' acostuma posar per saber ahont s' ha deixat la lectura. Lo títol del llibre es, «Tratado de la alegría del alma cristiana». Está escrit per un frare caputxí é imprés á Barcelona en los derrers anys del sigle passat ó primers del actual. Desenrotlla 'l tema de que l' alegría es grata á Deu, que es bona y útil: ho proba dihent que tots los sants han viscut alegres, y dintre de la sana moral social y religiosa senyala remeys contra la tristesa.

Per ofegar la seva, lo que d' algún temps ensá no 'l deixava y 's reflectava en tots los seus escrits, Hortensi Güell degué llegir aquets derrers dias aquellas páginas. Desgraciadament per ell y per quants l' estimavan no hi trobá 'l consol que pot esser hi buscava aquella ánima que vivía fora de la realitat del mon.

Lo senyor Güell y Mercader, al darnos las gracias per los obsequis que á la bona memoria del seu fill ha dedicat Lo Somatent, nos prega que, per medi del nostre periódich, las fem extensivas á tota la prempsa de Reus y á la d' altras poblacions, per las sentidas frases de condolencia que l' hi ha dirigit, y als amichs seus y vehins d' aquesta ciutat que acudiren piadosos al lloch de la desgracia y portaren á Reus lo cadáver y als molt nombrosos que assistiren al enterro.

A tots los envía la expressió de la seva gratitut, ja que li es impossible cumplir personalment com voldría aquest sagrat deber.

Hortensi Güell

Fragments i coses seves

El sentiment la guia; una esperança perduda per timó, l' enterro d'un amic, el marc d'un cuadro que te per fondo, la desapparició d'un ens: res tindrá d'estrany que llarg temps ma ploma solsament tristeçes canti; sovint ne plori. Res d'alabances; frases pomposes, fraseología esmaltada i els que 't coneixien ja ho saben; els que no, quedarien com avans. Per-a els primers, son aqueixes cuatre ratlles; per-a els segons, son els records, les coses d'En Güell qu' ha esmentar vaig: per això no faig alabances a chor; cito coses qu'elles ¡be prou qu'no fan!

***

En Güell escrivint

Fragments de cartes.

«Veig ab gust s'aneu esmenant en lo llenguatje; res ja vos vaig dir que poch-á-poch anirieu trayent tot el castellanisme que es una mena de pols que tots els de la colla qui mes qui menos teniu que respallar fins restarne completament nets. Per nosaltres la llengua catalana es un tresor ámagát que tením qu'anar desenterrant ab l'estodi concienzut.» (Madrit 29 Janer 99).

***

«Escriviume sovint; aprecio vostres cartes encar estigan fetas com vulguin; puig una es ser escritor y l'altre ser escrivint. Nostres cartes son íntims esplays y no cal mirar prim.» (Madrit 6 Desembre 98).

***

«Es endevades refiarse de la gent: cadá dia estig més desengenyat y sento més odi envers la societat ensupida que creu que es literatura tot lo que distreu el pensament y pintura tot el que enlluherna, y fereix la retina sens arribar á conmourer l' ánima». . . .

. . . .

«No mes vos escrich per dirvos que teniu molta mandra, tánta com la terra de Castella que no produeix ni una floreta.

Ni una paraula més per cástich.

Madrit un jorn aburrit del 99.»

. . . .

«Aprofitant los trens *botijos* han vingut á Madrit de Barcelona, alguns companys de paleta; estich animadíssim, nos reunim; apa cada escú diu la seva; se dringa á la salut d' artistas favorits, se discuteixen escolas y busquem per arreu impresions de tota mena. Hem trobat una Consuelo que verdaderament aconorta y hem presenciat escenas alegras que fan tristesa.» (Madrit 30 Juny 99).

. . . .

«Un llibre al meu entendre te que ser com un aucell en llibertat; s' ha de deixar volar perque sas cançons escolti qui puga compéndrelas.» (12 Febrer 99).

. . . .

«Es lo meu defecte si deixo refredar una idea es perduda te l' eterna fredor del cadavre.» (6 Janer 99).

***

Aixinses era cuan escrivía: res de rebuscaments; l'ingenuitat, l'espontaneitat com a notes caracteristiques. En Güell escrivint era'l mateix qu'enraonant: bona prova d'aixó es que ses converses éren articles literaris que commovien a l'ensemps que's convencien i feien gaudir la bellesa.

El mar ¡cuan l'entussiasmava! Una tarde venint de Salou, va començar a descapdellar l'entussiasme que li produí: «El mar betua Xudes, que gran, qu'hermós, que sublim; cuan m'agradá; voldría poguer-lo estrenyer entre mos braços i gronxar-lo eternalment». Fa poc, la darrera nit que va ploure estava fentme companyia a la botiga; mentres plovía, En Guinart—amic seu—tocava el piano: després de llarc silenci per part de tots dos que contemplavam la pluja va exclamar: «Que bonic es això; les notes enlairant-se y difumintse acompanyadas per a el murmull que fa l'aigua al caurer».

Axís esbargía la rabia que li feia la societat present; contemplant i sentint tot lo que s'aparta de lo rutinari i vulgar.

Son ánima—com digué ell d'En Mario—no tor a cap mes ser humá; donará vida a un aucell, a un papelló, a una flor; era massa tendre, i sensible, i gran.

. . . .

Passo molt més tristes les hores que m'acompanyava; el drig-dring de les gotes d'aigua al caure, el tic-tac acompassat del rellotje, el soroll de la gent cuan passa, m'esporgueix, tristor me fa.

. . . .

El jorn que varen trobar-lo mort, ahí a Salou a passarhi unes cuantes hores, una distancia de 10 a 15 metres separaba la materia i no obstant ens e separaba llarga distancia. ¡L'eternitat!

. . . .

¡Oh mar, molt gran et veia, molt t'estimava, gran l'afecte que't tenia; pero ara ho ets més! Tingueres por de que l'amor que't tingué l'amic del cor, no se'l menjés la terre, tu te l'has quedat: les ones, tes filloles lo portaren gronxant-lo fins a la platja, mes ja no era ell, era materia, que's descompondrá: l'esperit, la força psichica, ¡que'n pau reposi en ton fons!

¡Oh mar, molt gran et veia, molt t'estimava, mes ara, ara que tes ones gronxen l'esperit d'aquell sér, molt més t'estimo, més gran et veig!

RÓMUL SALLERES.

Reus 25 Agost, 99.

El meu dol

Ficat a dintre d' hac-eixa vila, apartat casi per complert dels periodics i litteratura, fins avui, i henc-âre per llettra del meu germá, no hai sapigut la tant sentida mort del carinyós company, l' Hortensi Güell.

Quins cops més terribles se tenen de rebre al mond! Ahir mateix en Mario Ferrer, i avui en Güell. En menos d' un any, d' una fuyla del arbre de la Vida, hai vist des-apareixe per sempre mes dos sers que no sé a quin mes estimava, de tant que 'm dolen abdós.

Pobre amig! Pobre Güell! Tot just feia uns vuit o deu dies que 'm compaгegué aqui dalt tot encoratjat i ple de bey es illusions que m' esplicava junt am l' amich Anton Isern, en mitj de la hermosa Natura... I en poc mes de una vuitada mort, i el cor s' hagut d' en-dolar...

Henc-âre 'm sembla que 'l guaito fuyleijar un eczemplar ja sortit del llibre de l' Isern «Sentiments», esperant am dalit el dia que stés acabat per donar-lo al public. Am quin amor s' el mirava! I com no, si hi havía posat el Próleg? Hac-ell Próleg que éll va scriure tot ple de coratge mes de midj any enderrera, avui, ai! al obrir-lo i dirigint els nostres ulls a les primeres planes, no podrém per menos de

deixar-hi caure una lláhrima d' hac-eyles que fa neixe 'l dolor silenciosament, per-que jo 'm creg que hi va posar un tros del seu cor.

La pena de l' Anton Isern es inmensa com la de tots; pero, amigs: en tant ferma com es la meva, també creg molt bè que la seva ho será hencâre mes, per-que no volgueu res mes sentit, que trobar-se que un bon company aixís us ha obert els seus braços pera guïar els vostres primers passos, i després d' haver-se en-coratjat i donant forces pera empendre 'l camí, veure l morir... Els «Sentiments» de l' amig Isern serán *sentiments* de debó, i ni que siguin posats am fulls de paper blanc, els que stem ferits del cor els veurem negres, ben negres!

Malaurat Güell com a scriptor i pintor de merit! Malaurat amig de l' ánima! Que la pau mes dolsa i eterna en éll sigui!

PLÁCIT VIDAL ROSIC.

Alcover, 24 Agost.

A LA MEMORIA

DE MON BENVOLGUT Y MALHAURAT AMICH H. GÜELL

Ja no 'l podré veurer més, ja no tornaré á escoltar sa veu, sa veu que sols empleava per exposá lo que son cor sentía, y son cervell madurava.

¡Pobre Hortensi! ¡Que digne era de millor sort!

Ma pobre ploma no pot menos qne dedicar un recort á la memoria del que fou mon mellor amich.

Anava pel mon ab lo cor á la má y van destrosarli; perdé sa esperansa, y la mar que tantas voltas vá descriurer ab la ploma y lo pincell fou son llit de mort.

Encar recordo ab plaher las alegres vetlladas que á son costat vaig passá, sentint com ab sa parla franca y agradable, desarrollava aquell cúmul de grans ideas que en son cap nihavan, y que potsé, y sens potsé, varen influhir ó adelantá lo trágich desenllás que avuy plorém y del que fou protagonista.

Poch podia pensar que l' últim dia que li vaig parlá fos nostra despedida.

Pochs dias que ab lo cor destrossat per la pena varem pagarli l' últim tribut y al sortir del camp ahont reposa per sempre, lo inmens pesar que sentía per la pérdua del amich, vá traslluhirse en una llágrima, al pensá que allí deixava al artista, que tantas esperansas de gloria, feya entreveure en lo futur.

¡¡Adeu per sempre Hortensi!! Ja 's desparegut del mon dels vius, mes ton recort no fugirá com fum que 'l vent s' emporta; quedará per sempre grabat ab lletras indelebles en la pensa, 'l cor dels que t' estimavan, entre 'ls cuals 's conta ton bon amich, que 't plora

FRANCESCH AGUADÉ FERRANDO.

Recordant al plorat amich Hortensi Güell

Entussiastas devots de Natura! ¡Animas enamoradas d' eixa concepció tan gran! Amichs meus! á tots vosaltres 'm dirigeixo,.. Escoltéu.

Si algun dia portats per vostre temperament d' artista vos sentiu ab mes fermesa que may ansiosos de gaudir sensacions que vos imperin armonías dolsas, pera després ferlas arrancar ab vibrants notas de vostra lira al transformarias en ideas graves... aneu sens dilació al bosch. Allí sentireu d' un russinyol le cant; cant trist, impregnat d' una melancolia grata, arrobadora, que absorvira per complert vostres sentits.

Escolteulo donchs ab transport, com sirena al mar.

Si. escolteulo, puig que sa ánima n' es l' ánima de un company vostre, de un amich del cor, de 'n Hortensi Güell.

Seguím escoltant al rosinyol, seguím escoltantlo, y clarament podreu descubrir en son trinar plé de melangía, paraulas d' expresió suprema, acompanyadas d' un plor; plor que vos fará gaudir tots los efectes, totas las sensacions, sentintvos al instant subgestionats per la poesia del sentiment.

¡Cuant vos creixereu en vostra fantasia llavors!...

Escriviu donchs tot cuant lo magich rosinyol ab son maravellós cànt vos inspiri. Reuniu després tots vostres treballs y ab ells formeune un volúm; volúm que siga perpetua memoria del malaguanyat artista del amich volgut.

Si aixís ho feu, l' haureu comprés.

Lo rosinyol deixará cofoy de trinar ab melancolía y entonará un hime de gloria; himne que retornará al cor la perduda alegria.

Podeu descansar després, amichs meus, entussiastas devots de Natura, ánimas enamoradas d' eixa concepció tant gran. Ja haureu complert.

Descanséu si, y ab la satisfacció inherent al que sap portar á cap una obra digne de lloansa.

¡Y cuant vos ho agrahirà 'n Hortensi de desde sa morada; de desde allá ahont no han pogut arribá encara los aires corromputs, la admósfera asfixiant d' eixa desgraciada terra, plena d' odis y rencors, degut á las diferencias y egoismes miserables de uns y altres.

. . . .

Descansa en pau allá en la gloria, amich estimat, que aquí en la terra ja tens qui vetlla pera honrar com se mereix ta bona memoria.

RICART PALLEJÁ.

Reus 25 Agost 99.

Devant l' enterro d' en Güell

(IMPROVISACIÓ)

Mentida sembla,—¡oh amich aymat
mentida sembla—lo que ha passat.

Tú qu' ahir n' eras—de l' Art promesa,
digne patrici—del gran Fortuny...
¿hont ets á l' hora—que no 't atino?
¿hont ets á l' hora?—¿A cás ets lluny?...

. . . .

¡Oh, no!... ¡M' enganya—la meva vista!...
¡Tot n' es un somni—lo que jo veig!...
¡Tú dins qu' eix' urna—com lo tin d' aubal...
¿Tú dins queix' urna—benvolgut Güell?...
Mentida etc. etc.

Pro eixas coronas—ben clar ho diuhen...
Ton nom en éllas—n' está estampat.
¿Tú no ets l' Hortensi?—¿Tú no ets l' artista?...
¡Que!... Tù un cadavre!...—¡¡Aixó jamay!!
Mentida etc. etc.

¡Si la materia,—perque li manca
l' alè de vida,—quedá en repós,
no es que per sempre—dessapareixqius,
que 't dará vida—nostre recort!
No n' es mentida,—amich aymat,
no n' es mentida—que es veritat.

MIQUEL BARBERÁ.

Impresió

(QUATRE RATLLAS)

A la memoria del infortunat amic l'escriptor Hortensi Güell

La nit s' acosta.

La lluna com un cercle de foch s' axeca pausadament per darrera la montanya reflectant lo mar sa llum daurada primer y platejada després. l' escuma blanca en que 's desfan las onas al arribar á la platja que am goig la besan, té un altre color, un color mes trist. Aquells besos amoroses que tant de soroll feyan, no son tant intensos y sembla que la mar estigni enpanedida de lo que ha fet, puig las onas espahordidas van apoch-apoch, no corren tant y 'l soroll dels besos que feyan a la platja, se converteix en un de menos intens que sembla una oració fúnebre.

. . . .

Si las onas no corren es que portan demunt seu un pés que no las deix corre.

Enveijosa la mar de la terra, perque en son sí hi vivía l' artista, l' hi va robar. Orgullosa quan lo tingué se removía desde 'l fons de sas entranyas y las onas s' aixecavan com à gegants fent un soroll de monstre, quan tocava en lo rocám am burla y mofa de lo que havía fet. Are ja es mort, la mar l' hi ha prés la vida, ja no hi ha artista, ja no hi ha res. Lo cos l' únich que hi queda. las onas poch-a-p quet lo treuhen ¡la mar lo rebutja! la memoria queda á la terra, l' ánima al cel.

La mar ambiciosa 's queda sense res.

JORDI DE ROCAFORT.

Agost de 1899.

CRÓNICA

Observacions Meteorológicas

del dia 26 d' Agost de 1899

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Horas d'observació	Barómetre aneroide	Grau d'humitat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en24 h.	Estat del cel	Obser particular
9 m.	758	79	‘	5‘1	Ras	
3 t.	759	81				

Horas d'observació	TEMPERATURAS			VENTS	NUVOLS	
	Máxima	Mínim.	Ter. tip.	direcci.	classe	can.
9 m.	Sol. . 42	19	24	S.	Cumul	0‘2
3 t.	Sombra 33		30	S.		0‘2

Ja ha votat l' Ajuntament lo crédit pera 'ls gastos de las vinentas festas.

Es de 3.000 pessetas, sens perjudici d' obrir una suscripció entre 'ls industrials que de ben segur ne pujará moltas més.

També 's te 'l projecte de que surtin los «nanos», cosa que veurém ab gust.

Seguím ab un acabament d' Agost tan calurós com al principi, per quin motiu son encara molts los nostres vehins que van á pendre banys á las vehinas y deliciosas platjas de Salou.

Un municipal ahir ab un tiro matá á un gós que son amo portá á Casa la ciutat per sospitas de que no fós rabiós.

Fa alguns dias que ja no 's parlá de penjar á ningú.

Are la gent vol disfrutar de las felicitacions y simpatías per la forma de tractar d' unas cuestions que no entenen, no comprenen, ni senten.

Perque tot lo gran y noble no més cap en ánimas capássas de sentir la bellesa.

Al objecte de complaure á nostres colaboradors que han desitjat portar una flor á la corona poètica que 'l passat diumenge dedicarem á la memoria de nostre malaguanyat amich Hortensi Güell, en lo present número també l' hi dediquém un bon espay.

Encara 's quedan altres travalls, més preguém als seus autors que 'ns dispensin sino 'ls publiquém.

A dos quarts de deu d' aquesta nit tindrá lloch en los jardins del «Centro de Lectura» un concert que correrá á càrrech del orfeò y banda d'aquesta societat, qual programa es lo següent:

«Pas doble» Arditi (banda). «La Czarina» (mosáich) Chapí (banda). «Los refrans del Tirol» Saeman (orfeó). «Gigantes y cabezudos» Caballero (banda). «Los bandidos» Eikens (orfeó). «Las zapatillas» (mosáich) Chapí (banda).

Ahir á las dos de la tarde en una casa del carrer Osset un noyet caygué dins d' un cossi ple d' aygua.

Notat pels seus pares lo tregueren tot seguit del cossi en molt mal estat y gracias al prompte auxili de la ciencia es probable que se 'l retorni à la vidá de lo qual nos alegraríam.

Los empleats de Consums ahir decomisaren 8 kilos de xorissos que s' introduhiren fraudulentament á la població.

Lo portugués del timo que donavam compte en nostra anterior edició, ha sigut entregat al consul de sa respectiva nació.

En la societat «El Brinco» tindrá lloch en la nit d' avuy y comensant á las deu, un ball que, com tots los que aquesta societat celebra, promet veures molt concorregut.

Lo gobern francés ha circulat á sas Aduanas una disposició pera que en endavant no prohibeixin la entrada á Fransa y entrega al destinatari dels vins sobressalats espanyols. S' adverteix, no obstánt, que continúa prohibida la venda á Fransa dels vins que tingan més d' un gram de cloro de sodi per litre.

Pera facilitar la concurrencia á la festa major de Vilafranca, que se celebrará en los dias del 29 al 31 del actual y del 1 al 3 del próxim Septembre, la Companyía de M. Z. A., verificará un servey especial de viatjers, ab bitllets d' anada y tornada de 2.ª y 3.ª classes, à preus redühits, desde varias Estacions á aquella població entre ellas Barcelona y Despaig Central, Vendrell, Tarragona y Reus.

Los cartells exposats al públich contenen tots los detalls del referit servey.

S' ha disposat per la supe ioritat que las Diputacions y Ajuntaments prenguin midas, de comú acort, pera evitar la propagació de la peste bubónica, cás de que 'ns visités.

Del 3 al 6 del próxim septembre se celebrarán á Torredembarra grandiosos festejos ab motiu de sa festa major.

Lo recaudat ahir en la Administració de Consums d' aquesta ciutat per diferentas especies, puja á pessetas 888‘58.

Ha comensat á Denia l' «empaque» de pansa de la nova cullita. Los preus han obert á 20 y 23 pessetas quintá. Lo temps extremadament calurós y sech que fa dias predomina, va precipitant los escaldos á la par que facilita la dissecació de la pansa ab una rapidés extraordinaria, pocas vegadas presenciada com aquest any.

Diuhen de San Sebastián, ab referencia á noticias d' alguns espanyols arribats de París, que 'l marquéss de Villalba conferenciá ab Agoncillo sobre la llibertat dels presoners espanyols.

Aquest oferí la llibertat dels captius malals.

A Almeria se celebrá ahir ab extraordinaria pompa la festa dels Jochs Florals.

Guanyá la Flor Natural lo poeta D. Fermí Gil.

Diuhen de Bilbao que una comissió d' alcaldes de las riberas del Nervión ha visitat al president de la Diputació provincial pera interessarlo á fi de que telegrafihi al gobern deixi sens efecte las disposicions segons las quals quedarían sense travall los obrers empleats en los Astillers.

Setmanerías

Jo us voldría parlar, llegidors meus, de la nota més impresionable de la temporada, pero, la veritat, essent ja tants los que hi han ficat lo cap no m' atreveixo á dir res de la peste *bucolica*, dich, bubónica.

A la que volen forsosament portar á Espanya á pesar de las resistencias y rahons que hi oposa son amo y senyor don Pestilent.

Vegin la mostra:

La prempsa espanyola: Alá us guard, senyor Sultá de las regions brutas.

Don Pestilent: Us guard de mí 'l vostre Deu. ¿Quí sou vos?

—Som, ja veurá; ens esplicarém avans.

—Vos escolto.

—Nosaltres som la *veu y conciencia* de la Espanya.

—No parléu més, endevino 'ls vostres desitjos.

—Com hem sapigut que s' havía allotjat á Oporto, l' hem combatut, pero no ab l' intent de que deixi de visitarnos, avans al contrari, animats de la *bona* intenció de que fentla enfadar y ofenentla, ens faría una visita encara que no fos més que per venjar los agravis que li hem inferit ab las nostras plomas y aixís veurer si se 'ns emportaría alguns estorbs que... ¿ens entén?

—Lo que jo entench son las mevas conveniencias, y, ab franquesa parlantlos, los haig de dir que no puch compláurels.

—¡Y donchs!

—Aquí á Portugal m' he enterat de tot, y, entre altras cosas, he sapigut que á Espanya no hi tinch la *vida*. La meva consisteix en donar la mort, y mal puch venir á visitar una nació morta.

—Pero, si....

—Re, no 'm convencerán, per més que vostés vulguin, fent esforsos, donar senyals de vitalitat, jo percibeixo desde allá son país lo flayre de la mort, y no m' enganyarán per víndrehi.

—Pero, senyor ronyó de la seva costella donya *Peste*, ningú millor que vosaltres per...

—No 'n treurán res per més que s' escarrassin: en lo meu itinerari no hi figura Espanya y en vá prenen tantas luxosas midas contra mí; servéixins ferho constar aixís á las ánimas en pena que encara hi restan, puig temps ha de venir que, al país de vostés, ni ànimas hi han de quedar.

. . . .

DOMINGO DE LA SETMANA.

Remitit

Sr. Director de Lo Somatent.

Molt senyor meu y amich: li prego se serveixi insentár en lo diari de sa digna direcció lo segúent remitit per lo que li dona grácias anticipadas son affcm. s. s. Q. S. M. B.

Lluis Massó.

Ab motiu del desgraciat accident ocorregut á mon pare polítich Joseph Aguiló de Porrera, víctima d' una má criminal, de cual fet te vosté donat coneixement á sos lectors, tingué necessitat de personarme en lo Balneari de Cardó, lloch del succés, y 'm creuria faltar á un dels mes sagrats debers del home, lo de ser agrahit, si no fes públich dit sentiment.

Tots los banyistas y empleats de dit establiment me han donat inequívocas probas de humanitarisme y d' amor á la justicia y per aixó tinguin segur mon etern agrahiment.

Aquest agrahiment dech ferlo extensiu á aquellas personas que s' han interessat per la salut de mon citat pare potitich, suplicant a las que haventse interessat y ofert per carta ó telegrama no hagi hagut possibilitat de correspondrelshi, me dispensin y que se serveixin pendrer aquest remitit com contestació y com l' expressió mes sincera, de ma profonda gratitut per lo viu interés que han demostrat.

Lluis Massó.

Secció oficial

Registre civil
del dia 25 d' Agost 1899

Naixements

Magdalena Sotorra Badia, de Sebastiá y Angela.—María Mestres Borràs, de Pere y Magdalena.—Francisca Seguí Parisi, de Domingo y Gertrudis.—Carme Capdevila Torrell, de Joseph y Antonia.—Teresa Fort Masdeu, de Batista y Teresa.—María Domenech Fort, de Francisco y María.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Enrich Vaqué Salvadó, 22 anys, Casa de camp.—Pere Gené Badía, 67 anys, Plassa dels Castells, 7.

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Lo Puríssim Cor de Jesús.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesch

Avuy á dos cuarts de vuyt del matí tindré lloch la comunió general en obsequi del Puríssim Cor de María á cárrech d' un Rvt. P. de la Companyia de Jesús, y á las 5 de la tarde la funció consagráda á tan piadós objecte ab sermó que predicará lo sobredit Pare.

Parroquia de Sant Joan Batista (Providencia).

Avuy diumenje, á las vuyt missa de Comunió general pera la Arxicofradía Teresiana ab plática preparatoria. A las sis de la tarde lo reso del Rosari ab exposició de S. D. M. y 'l cant del Trissagi, meditació y reserva.

Sant de demá.—Sant Agustí.

Secció comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 25

De Bilbao y esc. v. Florencio Rodriguez, de 658 ts., ab efectes, consignat als senyors Fills de B. Lopez.

Despatxadas

Pera Barcelona v. Florencio Rodriguez, ab efectes.

—

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA AGNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	63‘20	Aduanas	94‘62
Exterior	‘	Norts	48‘30
Amortisable	‘	Fransas	40‘35
Cubas 1896	71‘25	Orenses	11‘10
Cubas 1890	59 25	Obs. 6 0[0 Fransa	85‘37
Exterior París	59‘75	Id. 3 0[0 »	43‘
	GIROS		
París	23‘30	Londres	31‘12

—

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde del día d' ahir.

Interior	63‘20	Cubas del 86	71‘37
Orenses	11‘15	Cubas del 90	59‘31
S. Juan	‘	Aduanas	94‘62
Norts	48‘40	Ob. 5 0[0 Almansa	‘
Fransas	40‘20	Id. 3 0[0 Fransa	43‘12
Filipinas	‘		
	PARIS		
Exterior	59‘60	Norts	‘
	GIROS		
París	23‘30	Londres	31‘12

Se reben órdres pera operacions de Bolsa. Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d' or de tots los paissos.

—

Cambis corrents

en lo dia d' ahir donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Ops.	Diner.	Paper
Londres 90 dias fetxa.	‘	30‘37	‘
» 30 dias vista	‘	‘	‘
» »	‘	31‘	‘
París 90 dias fetxa	‘	‘	‘
París vista	‘	22‘80	‘
Marsella 60 dias vista	‘	‘	22‘62

VALORS LOCALS	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS	Ptas.	Ptas.	
Gas Reusense.	625		
Industrial Farinera	550		
Banch de Reus de Descomptes y Prestams		600	
Manufacturera de Algodón	100	110	
Companyía Reusense de Tranvías			
Companyía Reusense de Tranvías privilegiadas de cinch per 100	150		

Anuncis particulars

LA ELECTRA REUSENSE

Per rahons fàcils de compendre, la societat «Gas Reusense» acaba de fiosar preus inverossímils al fluit eléctrich, que en plasso més ó menos llarch se proposa servir als seus futurs abonats. Aquest acort del Gas Reusense» donarà com á inmediat resultat la anulació del fluit gás en aquesta ciutat y sa substitució per lo fluit eléctrich. Comprenentho aixís nostra Societat, sa proposa ampliar considerablement y desde ara la nova instalació que está portant á cap en aquestos moments á fí de servir en breu plasso las demandas que indubtablement, ha de rebre del públich reusench y á las que atendrá per torn rigurós.

Apesar de que 'ls preus que 'l «Gas Reusense» fisca á sa última tarifa son exageradament baixos, «La Electra» los acepta desde ara y en lo moment que l' seu contrincant dongui un servey regular d' alumbret eléctrich, nostra Societat establirá pera 'ls seus abonats los preus segúents:

			Ptas.
Una làmpara incandescent de	*5 bujias*		*1‘25*
“ “ “	*de 10*	“	*1‘75*
“ “ “	*de 16*	“	*2‘50*
“ “ “	*de 25*	“	*3‘75*
Preu del kilowat, hora.			*0‘50*

En quant á las instalacions se fan desde avuy en iguals condicions que l' altra empresa.

Ab lo favor que 'l públich nos dispensa res temèm, se 'ns porta á la lluyta, á ella aném ab la tranquilitat del qui no la ha provocat devent solzament fer una manifestació: lo públich trobará sempre en la «Electra Reusense» la millor salvaguardia dels seus interessos.

Reus 2 Maig de 1899.—Per la «Electra Reusense»

Lo Director.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

Telégramas

Madrid 26.

—La noticia de que anava á procedirse al acordonament á Oporto ha produhit general indignació en aquella ciutat apestada.

Lo gobernador de Oporto presentà la dimissió, manifestant que no volía ferse responsable dels successos que poguessin desenrotllarse.

Lo Gabinet portugués telegráfiá al mentat gobernador que permanesqués al seu siti.

Los ánims se troban excitadíssims á Oporto, ahont probablement ocorrerán graves conflictes.

Lo poble diu que no hi ha peste y que las noticias que publica la «Gaceta» de Lisboa no obeheixen á altra cosa que al desitj de molestar als comerciants.

L' Ajuntament de Oporto ha formulat una enérgica protesta contra l' acordonament.

Totas las fábricas han parat en sos travalls, quedant á la més espantosa miseria centenars d' obrers.

«A Voz Pública», de Oporto, inserta 'l dictamen de varis metjes, del que 's desprén que la malaltía que s' ha desenrotllat en aquell punt no es la peste bubónica.

La indignació del poble, diuhen los últims partes de Oporto, va en aument.

L' arribada de las tropas pera acordonar la ciutat ha exasperat més y més los ánims, de modo que 's tem ocorrin serios trastorns.

Ahir s' organisá una imponent manifestació de comerciants é industrials pera protestar contra l' acordonament.

La manifestació se dirigí á la Casa del poble. L' alcalde arengá á las massas, dihent que l' Ajuntament estava al seu costat.

La censura que s' exerceix á Portugal impideix coneixer més detalls de la manifestació, que segons semble, tingué molta importancia, puig se donaren crits contra 'l gobern.

S' han obert á Oporto suscripcions pera socorre als necessitats.

Lo gobern portugués ha ordenat als metjes de Marina, que 's trobin disposats á prestar servey.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

ELECTRA REUSENSE

Suministre de forsa ab ELECTRO-MOTOR

Aquesta Societat suministrará forsa motrís ab ELECTRO-MOTORS als industrials que ho solicitin.

Los Motors de corrent continua à la vegada que extraordinarias condicions d' economonía en lo *cost de compra y consum*, reuneixen las de *marxa silenciosa*, gran llimpiesa, espay reduhit y facilíssim maneig, ventatjas difícils d' obtenir ab altres sistemas. Tenen marxa senzillament variable y ab un simple moviment de palanca se regulan y cambian à voluntat, las velocitats mínima á máxima.

Los gastos d' oli pera son engrassament y sos desgasts, son tan insignificants, que poden en realitat considerarse com nuls.

En aquestas oficinas se facilitarán cuanta classe de datos sían necessaris.

Reus 9 Juny 1899.—Per la *Electra Reusense*, LO DIRECTOR.

Acreditadas especialitats

DE CANALDA

PREMIADAS AB MEDALLA D' OR

en las exposicions Mercantil, Industrial y Agricola celebradas en la ciutat de Tortosa,
en la internacional de Brusselas, any 1891,
en lo Concurs internacional de Saint-Gilles y gran Diploma d'honor, any 1892 y ab medalla de plata
en la Exposició Regional de Lugo, any 1896.

TINTURA CANALDA PERFECCIONADA

pera tenyir lo cabell y la barba

LA MES ECONOMICA QUE 'S CONEIX Y DE POSITIUS RESULTATS

Enforteix, hermoseja, rejoveneix y es rápida en lo modo d' obrar, donchs bastan uns 20 ó 30 minuts pera recobrar lo cabell ó barba, son primitiu color, perblanchs que estiguin.—**AMPOLLA 2 PESSETAS.**

Tranvía á vapor desde la estació del ferrocarril económich fins devant lo carrer Closa de Mestres.

Servey de trens combinats que regirá desde primer de Juliol de de 1899.

Sortidas de la Estació.—Matí: 5'25, 6'59, 7'50, 8'40, 10'32, 11'30.—Tarde: 3'02, 3'42, 4'24, 5'06, 5'50, 6'30, 7'14.

Sortidas del carrer Closa de Mestres.—Matí: 5'40, 7'12, 8'00, 8'45, 10'40.—Tarde: 12'30, 2'15, 3'10, 3'52, 4'34, 5'16, 5'58, 6'40, 7'20.

OBSERVACIONS: Los dias festius á mes dels trens indicats en lo present cuadro sortirá un de la estaicó à las 2'10 y del carrer Closa de Mestres á la 1'39.

OBSERVACIONS: Los dias festius á més dels trens, indicats en lo present cuadro sortirán lo núm. 24 de Reus á la 1'44 y 'l núm. 23 á la 1'45 de Salou.

Las horas se regirán per lo meridiá de Madrid.

Llibre important

CARTILLA RÚSTICA

PER US DELS PLANTADORS

DE

Vinyas Americanas

Aquest llibre, conforme lo seu nom indica, es de gran interés actualment á tots los pagesos y propietaris de vinyas, tota vegada que en éll á més de donarse compte dels importants temas que foren objecte de discussió en lo congrés que se celebrá en Sant Sadurní de Noya, s' hi troban esplicadas ab claretat totas aquellas operacions y cuydados que indispensablement requereix lo cultiu del nou cep americá, entre altres: **multiplicació y plantació de la nova vinya; empelt; poda, y alseda dels ceps y manera de cuydarlos; verdader modo de espampolar y de abonar y femar las vinyas, etc.; etc.**; seguit d' altres no menos importants datos molt dignes de tenirse en compte sobre la manera de conduhir la verema, modo d' obtenir bons vins negres, blanchs y rosats, y cuydados de que deuhen ser objecte los cellers; segons instruccions que al objecte donan los mès práctichs é inteligents viticultors d' Espanya y Fransa; tot ab lo fi d' obtenir lo millor rendiment possible del ví, pera que puga compensar los costosos sacrificis que requereix la plantació de la nova vinya.

Forma aquest llibre un volúm en octau de més de 400 páginas en bon paper y clara impresiò, enquadernat á la holandesa y 's ven en aquesta Imprenta, al preu de **UNA PESSETA.**

ASCENSORES-SIVILLA

Hidráulicos y Eléctricos

MONTA-CARGAS Y MONTA-PLATOS

APARATOS ELEVADORES DE TODOS SISTEMAS

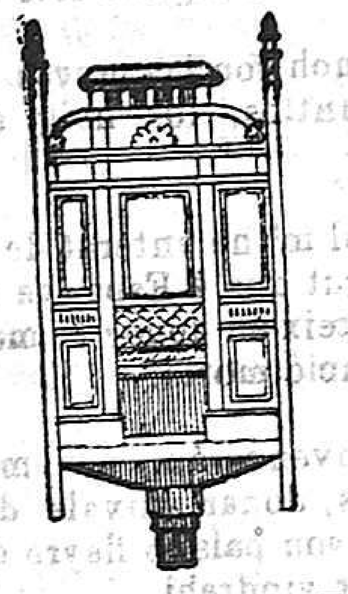

MOVIDOS POR MOTOR DE Vapor, de Gas Y Á BRAZO

MUNAR Y GUITART

S. en C.

INGENIEROS Y ARQUITECTOS

LIBERTAD, 1, MADRID

La casa construye y tiene funcionando aparatos elevadores de todos los sistemas conocidos, como son los de equilibrio superior, equilibrio inferior, hidrostático, funiculares, de compensador, eléctrico, hidroeléctrico, mecánicos, á brazo, etc., que se describen en el CATALOGO GENERAL DE LA CASA.

Se facilitan Catálogos y Presupuestos

1897

OBRA NOVA

Fills ilustres de Reus

DE

Francisco Gras y Elias

3 pessetas exemplar.—Se ven en aquesta Imprempta.

Societat general de transports marítims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Septembre de 1899

Línea directa pera 'l Rio de la Plata

Sortirá de Barcelona lo dia 21 de Septembre directament pera Montevideo y Buenos-Aires lo magnífich y rápit vapor francés

ESPAGNE

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortirán de Barcelona pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos-Aires los grandiosos y acreditats vapors francesos

lo dia 11 de Septembre lo vapor Aquitaine
lo dia 27 de " "

Consignataris á Barcelona, RIPOL y C.ª, Plassa de Palacio.—Barcelona.

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLÉO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COMPUESTO FOSFATAT

GARANTIZADAS PURAS — ESCORIA PULVERULENTA THOMAS DE % PUREZA GARANTIZADA — SOLUBLES AL CITRAT

Lo més económich, lo més eficás, lo mes durader

SALES DE STASSFURT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC:

baix garantía del Sindicat de ventes de STASSFURT

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 1|2 A 16 0|0 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empléo

A D. OTTO IMEDEM.-VALENCIA